

Ambrož, Jindřich Leopold

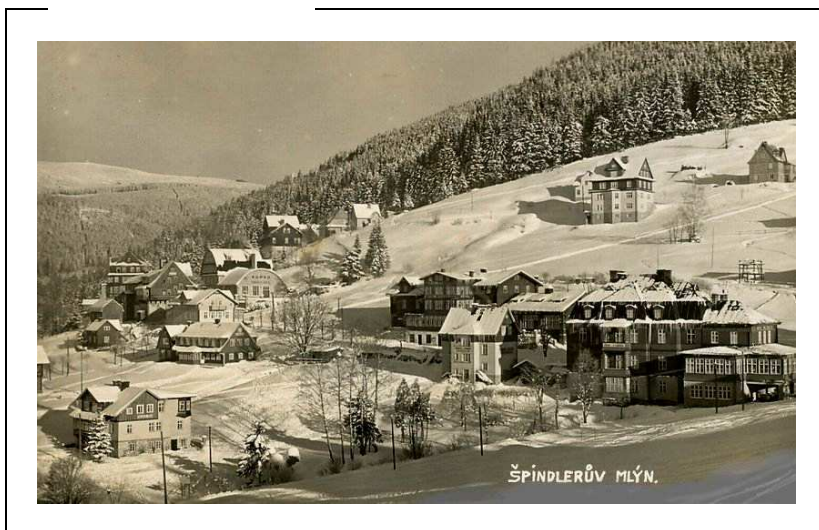
*1. července 1878 Humpolec čp. 274, okr. Pelhřimov, Vysočina,

† 15. května 1955 Jilemnice, okr. Semily.

Rodiče: Otec Mořic Ambrož, katolík, soukenický mistr, syn Leopolda Ambrože, soukenického mistra v Humpolci čp. 274 a Anastázie roz. Marešové z Humpolce čp. 275. Matka: Marie, dc. Antonína Maláta, mistra řeznického v Humpolci čp. 14 a Marie rodem Komrsová z Humpolce čp. 135.

Absolvent C. k. odborné školy tkalcovské v Humpolci (1895). Propagátor Krkonoš, geograf, ochránce přírody, od r. 1936 okresní konzervátor památkové péče. Autor knížky „Jilemnice - výňatky z dějin a zvláštnosti města“ (1941), turistických průvodců a prospektů Krkonoš, iniciátor zřízení krkonošské Horské služby. Zasloužil se o vyhlášení prvních zdejších přírodních rezervací, předchůdců Krkonošského národního parku založeného r. 1963. Na jeho počest byla pojmenována „Ambrožova vyhlídka“ v přírodní rezervaci Prameny Labe v Krkonoších. Nachází se u Pančavského vodopádu, na horním toku řeky Pančavy - pravého přítoku Labe. Ambrožův osobní fond včetně mapového díla je uložen v Krkonošském muzeu v Jilemnici.

Na stránkách <http://www.erlebachovabouda.cz> je také publikována zajímavá poznámka k názvu Špindlerův Mlýn: „České pojmenování obce Spindelmühle se vyvíjelo trochu kostrbatě. V roce 1842 byly v horské obci zakresleny všechny pozemky do katastrálních map. Při tom bylo poprvé zcela úředně použito německé jméno přidělené císařskými úředníky, které zeměměřiči přeložili z neznalosti věci jako Vřetenský (Břetenský) Mlýn. Vycházeli z toho, že německé Spindel je česky vřeteno. Kupodivu se tento otrocký překlad uchytil v úředních dokumentech a dokonce se po vzniku Republiky Československé r. 1918 stal úředním jménem horské obce. Tak se dostal i na dvojjazýčná poštovní razítka Vřetenský Mlýn - Spindelmühle. Až teprve v roce 1922 celou věc podrobně prostudoval a popsal jednatel Krkonošské župy Klubu českých turistů a znalec regionu Jindřich Ambrož. Na jeho návrh ministerstvo vnitra v Praze výnosem ze dne 23. 6. 1923 obec přejmenovalo na Špindlerův Mlýn - Spindelmühle. Tři století dlouhý proces utváření jména tak nakonec uzavřeli opět úředníci. Je zajímavé, že ještě v době kdy Jindřich Ambrož návrh úpravy jména připravoval, řada horalů a hlavně starších lidí od Vrchlabí užívali pro celou obec jméno Svatý Petr. Tak hluboce bylo jedno z nejstarších krkonošských jmen zakořeněno.“

Prameny a literatura

SOA T, SM [on line] Fara Humpolec, 9, N 1874-1891, s. 125, snímek 125. Digitální archiv SOA v Třeboni.

Kulturní adresář ČSR. Biografický slovník žijících kulturních pracovníků a pracovníc.

Ed. Antonín Dolenský, vrchní bibliotékař Národního musea, 1. ročník, Praha 1934, s. 19:

V Ambrožově biogramu je zmíněno, že působil jako tajemník městského úřadu v Jilemnici, kde žil s manželkou Lidmilou. Autor turistických příruček a map v edicích Klubu českých turistů. Napsal např. Výlety na Krkonoše (1923), Průvodce po Krkonoších - Špindlerův Mlýn a Bedřichov (1925). Připravil a vydal v češtině i němčině řadu turistických a lyžařských map Krkonoš. Byl rovněž autorem situačních plánů Harrachova, Nového Světa, Špindlerova Mlýna a Janských Lázní.

Luštinec, Jan: Za Jindřichem Ambrožem. (K 130. výročí jeho narození).

Jilemnice - zpravodaj města, roč. 31, prosinec 2008.

Ambrož, Jindřich Leopold

*1. července 1878 Humpolec čp. 274, okr. Pelhřimov, Vysočina, † 15. května 1955 Jilemnice, okr. Semily.

Rodiče: Otec Mořic Ambrož, katolík, soukenický mistr, syn Leopolda Ambrože, soukenického mistra v Humpolci čp. 274 a Anastázie roz. Marešové z Humpolce čp. 275. Matka: Marie, dc. Antonína Maláta, mistra řeznického v Humpolci čp. 14 a Marie rodem Komrsová z Humpolce čp. 135.

Absolvent C. k. odborné školy tkalcovské v Humpolci (1895). Propagátor Krkonoš, geograf, ochránce přírody, od r. 1936 okresní konzervátor památkové péče. Autor knížky „Jilemnice - výňatky z dějin a zvláštnosti města“ (1941), turistických průvodců a prospektů Krkonoš, iniciátor zřízení krkonošské Horské služby. Zasloužil se o vyhlášení prvních zdejších přírodních rezervací, předchůdců Krkonošského národního parku založeného r. 1963. Na jeho počest byla pojmenována „Ambrožova vyhlídka“ v přírodní rezervaci Prameny Labe v Krkonoších. Nachází se u vodopádu řeky Pančavy - pravého přítoku Labe. Ambrožův osobní fond včetně mapového díla je uložen v Krkonošském muzeu v Jilemnici. (Rodopisné poznámky ... díl 4, 2012, s. 2).

V Ambrožově biogramu na s. 19 je zmíněno, že působil jako tajemník městského úřadu v Jilemnici, kde žil s manželkou Lidmilou. Je znám jako autor turistických příruček a map v edicích Klubu českých turistů. Napsal Výlety na Krkonoše (1923), Průvodce po Krkonoších - Špindlerův Mlýn a Bedřichov (1925). Připravil a vydal v češtině i němčině řadu turistických a lyžařských map Krkonoš. Byl rovněž autorem situačních plánů Harrachova, Nového Světa, Špindlerova Mlýna a Janských Lázní.

Kulturní adresář ČSR, 1934

Prameny a literatura nově doplněno

SOA T, SM [on line] Fara Humpolec, 9, N 1874-1891, s. 125, snímek 125. Digitální archiv SOA v Třeboni.

Kulturní adresář ČSR. Biografický slovník žijících kulturních pracovníků a pracovníc.

Ed. Antonín Dolenský, vrchní bibliotékař Národního musea. 1. ročník adresáře, Praha 1934, s. 19.

Kubát, Miroslav: Stáli u kolébky turistiky. [Jan Buchar (1859-1932), Ferdinand Reich (1860-1928), Josef Aleš-Lyžec (1862-1927), Jindřich Ambrož (1878-1955)]. In: Krkonoše. Časopis správy Krkonošského národního parku. Roč. XIX, 1986, č. 6, s. 12-13.

Luštinec, Jan: Za Jindřichem Ambrožem. (K 130. výročí jeho narození).

Jilemnice - zpravodaj města, roč. 31, prosinec 2008.

Dvořák, Jiří: Jindřich Ambrož má v Jilemnici pamětní desku. In: Krkonoše - Jizerské hory, měsíčník o přírodě a lidech.

Roč. XLVII, 2014, č. 7, s. 19, s dvěma reportážními snímky od autora článku. Text:

Jindřich Ambrož má v Jilemnici pamětní desku.

Jindřich Ambrož (1878 Humpolec - 1955 Jilemnice), jedna z významných osobností novodobé historie Krkonoš, ochránce přírody a památek a propagátor turistiky, působící převážně v západních Krkonoších, by rozhodně neměl upadnout v zapomnění. Toho si byli vědomi činovníci Jilemnického okrašlovacího spolku, když pro letošní rok připravili obrazový nástěnný kalendář „Jilemnice Jindřicha Ambrože 2014“ obsahující fotografie, jejichž autorem je převážně J. Ambrož. Z výtěžku prodeje byly pořízeny pamětní deska a plaketa (vzorem pro plaketu byl fotoportrét J. A. od Zdenko Feyfara). Autory výtvarných návrhů jsou Adéla Běbarová a Josef Šafařík z Prahy, z patinované akrylátové pryskyřice je pak odlil Boris Ruda ze Zadního Mostku.

Deska s plaketou byly umístěny na dům čp. 132, kde Jindřich Ambrož žil v letech 1926-1955. Na tomto domu v rohu Masarykova náměstí byly slavnostně odhaleny 6. června 2014. Toho se ujal starosta Jilemnického okrašlovacího spolku Ivan Václavík, po něm promluvili starosta města Jilemnice Vladimír Richter a vedoucí Krkonošského muzea Správy KRNAP v Jilemnici, historik Jan Luštinec. Ten zasvěceně přiblížil osobnost Jindřicha Ambrože, který - ač původem z Humpolce - od okamžiku, kdy se roku 1907 stal tajemníkem městského úřadu v Jilemnici, neúnavně pracoval pro město a hory, které se mu staly milovaným domovem. Zapojil se do činnosti řady místních spolků, podílel se na rozvoji turistiky, např. i tvorbou českých místopisných jmen pro mapy Matěje Semíka. Byl také tajemníkem Krkonošské župy KČST, konzervátorem ochrany přírody a památek, napsal několik turistických průvodců po Krkonoších (nejobsažnější je kniha „Krkonoše“ z r. 1935).

Pořídil bohatě dokumentovaný soupis památných stromů Jilemnicka, stál u zrodu krkonošské horské služby a významnou měrou přispěl k pozdějšímu založení národního parku, a to mimo jiné tím, že r. 1952 bylo i jeho přičiněním v Krkonoších vyhlášeno osm nových státních přírodních rezervací, což bylo tehdy označováno jako první etapa vytvoření Krkonošsko - jizerského přírodního parku. A jeho zásluhou získalo jilemnické muzeum pro své sbírky budovu zámku. Jako poctivý, až puntičkářsky přesný a vždy názorově přímý člověk první republiky se v padesátých letech pouštěl i do velmi nerovných bojů o přírodu a historické památky; mnohými byl pokládán za staromilce, nechápajícího novou dobu. Povědomí o jeho záslužné práci ale žije dál i díky nové pamětní desce.

Jiří Dvořák